

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
FUNDACJI ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO
ZA OKRES 01.01.2015 – 31.12.2015

Najważniejsze działania podjęte przez FRSI w 2015 roku

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

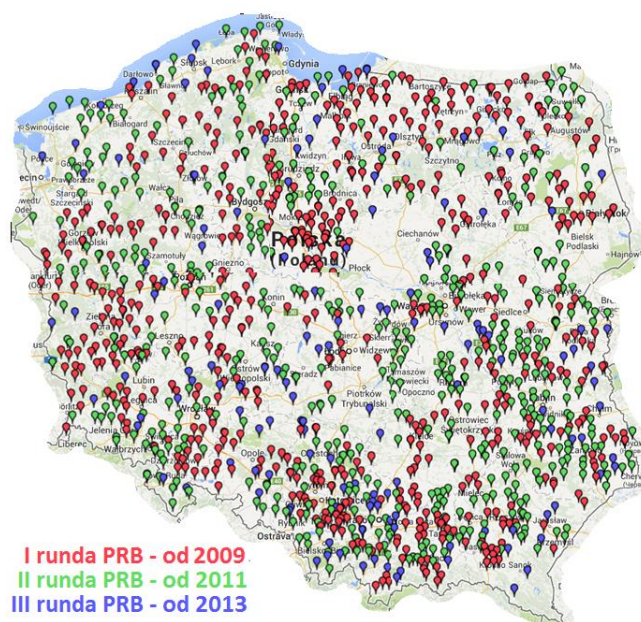
Podobnie jak w latach ubiegłych, zasadnicza działalność Fundacji w 2015 roku obejmowała realizację **Programu Rozwoju Bibliotek**. Program wspiera tysiące bibliotek publicznych w całej Polsce w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej. W takich placówkach ludzie spędzają czas, rozwijają swoje zainteresowania, zdobywają nowe umiejętności i wspólnie działają. Program Rozwoju Bibliotek to przedsięwzięcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności prowadzone przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. W latach 2009-2015 było realizowane w ramach partnerstwa z Fundacją Billa i Melindy Gatesów.

Zasadnicza faza Programu składała się z czterech komponentów: (i) wyposażenia bibliotek w sprzęt informatyczny; (ii) szkoleń dla bibliotekarzy; (iii) wzmacniania instytucji środowiska bibliotecznego; (iv) promocji bibliotek. Programem łącznie objętych zostało 3.808 placówek bibliotecznych (bibliotek gminnych wraz z filiami) z 1.256 gmin wiejskich i małych miast z całej Polski, co stanowi blisko 60% placówek bibliotecznych położonych na tych obszarach. Nabór bibliotek został przeprowadzony w formie ogólnopolskiego konkursu zgłoszeń w trzech rundach: w 2009 roku (610 bibliotek gminnych, ponad 1.800 placówek), w roku 2011 (498 bibliotek, niemal 1.500 placówek) i w 2013 roku (149 bibliotek gminnych, ponad 480 placówek). Łączny budżet zasadniczej fazy Programu Rozwoju Bibliotek wspieranego przez Fundację Gatesów wynosił ok. 33,2 mln USD.

Podsumowanie działań prowadzonych w latach 2009-2015 stanowi publikacja "Biblioteka! Więcej niż myślisz. Sześć lat Programu Rozwoju Bibliotek" wydana w marcu 2015 r. Zawiera ona m.in. opisy działań przeprowadzonych w ramach Programu, wypowiedzi bibliotekarek i bibliotekarzy oraz przedstawicieli partnerów i osób zaangażowanych w jego realizację, dane z raportów badawczych ilustrujące efekty przedsięwzięcia. Publikacja została wysłana do blisko 400 osób: członków Krajowego Partnerstwa na rzecz Rozwoju Bibliotek, Rady FRSI, Rady Programowej PRB, dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych, koordynatorów PRB w wojewódzkich bibliotekach publicznych, partnerów FRSI zaangażowanych w realizację Programu (m.in. przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli administracji publicznej, reprezentantów środowiska bibliotecznego czy firm), a także podmiotów, z którymi FRSI chciała podzielić się rezultatami PRB. Publikacja jest dostępna [tutaj](#). Polecamy także lekturę raportu pt. "Do czego służą biblioteki?" z badania wpływu Programu Rozwoju Bibliotek na użytkowników bibliotek ([tutaj](#)).

Okazją do podsumowania Programu Rozwoju Bibliotek było spotkanie Krajowego Partnerstwa na rzecz Rozwoju Bibliotek (luty 2015), w którym wzięli udział m.in. prof. Małgorzata Omilanowska, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. Anna Giza-Poleszczuk, Prorektor ds. Rozwoju i Polityki Finansowej Uniwersytetu Warszawskiego, Jerzy Koźmiński, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, Darren Hoerner, Program Officer w Fundacji Billa i Melindy Gatesów. Rezultaty Programu Rozwoju Bibliotek zostały zaprezentowane także na jubileuszowym spotkaniu podsumowującym XV-lecie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (maj 2015).

Po oficjalnym zamknięciu fazy Programu wspieranej przez Fundację Gatesów, zgodnie z pierwotnymi założeniami, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego kontynuuje wybrane działania wspierające trwałość efektów programu, będące elementem wypracowanej wspólnie z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności i Fundacją Gatesów strategią trwałości PRB. Główne założenia tejże strategii to wspieranie wykorzystania nowych technologii w ofercie bibliotek oraz w sposobie ich działania, wzmacnianie potencjału zespołów bibliotek poprzez sieciowanie bibliotekarzy oraz zapewnianie im dostępu do nowatorskich i nieszablonowych inicjatyw prowadzonych przez biblioteki, a także rozwijanie umiejętności rzeczniczych pracowników bibliotek oraz wspieranie współpracy bibliotek z lokalnym środowiskiem. Środki na te działania pochodzą przede wszystkim od Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Poniżej przedstawiamy działania zrealizowane w ramach Programu Rozwoju Bibliotek w 2015 r.:

- » Od stycznia do marca prowadzony był projekt **„Tablety w Twojej bibliotece”**, dzięki któremu 318 bibliotek otrzymało zestawy od 3 do 6 tabletów Apple iPad Air 16GB Wi-Fi wraz z akcesoriami (m.in. ramką-stojakiem, linką stalową i centralką alarmową do zabezpieczenia tabletów, rysikiem) oraz oprogramowaniem (np. iMovie, iPhoto, GarageBand, Gniezno 3D). Biblioteki zostały zakwalifikowane do udziału w projekcie w oparciu o swoje doświadczenia w oferowaniu edukacji cyfrowej i doświadczenia osób wskazanych jako odpowiedzialne za udostępnianie tabletów i dalsze działania edukacyjne z wykorzystaniem sprzętu. Zestawy tabletów trafiły także do działów szkoleniowych wojewódzkich bibliotek publicznych w celu umożliwienia im prowadzenia szkoleń z wykorzystania tabletów w bibliotekach. Łącznie biblioteki otrzymały 1.262 tablety (objęte 2-letnią gwarancją).

W ramach projektu ponad 520 osób udostępniających tablety w bibliotekach (tzw. „tablet masterzy”) uczestniczyło w 1-dniowych szkoleniach z podstaw obsługi tabletów, zainstalowanych na nich aplikacji oraz platformy iTunesU, na której zamieszczony został kurs stworzony specjalnie na potrzeby przedsięwzięcia „Tablety w Twojej bibliotece”. Szkoleniami zostali także objęci trenerzy z wojewódzkich bibliotek publicznych. Dostawę tabletów i prowadzenie szkoleń zapewniła wyłoniona w postępowaniu ofertowym firma Cortland. Ponadto Stowarzyszenie „Odblokuj” przygotowało poradnik nt. eksponowania tabletów w bibliotece (do pobrania [tutaj](#)).

- » FRSI we współpracy z Fundacją Szkoła Liderów zrealizowała program szkoleń z przywództwa pt. **„Kieruj w dobrym stylu”** dla dyrektorek i dyrektorów bibliotek publicznych. Celem programu był rozwój kompetencji zarządczych i przywódczych: kierowania zespołem, komunikacji, współpracy z otoczeniem, umiejętności przekonywania, argumentowania i prezentacji własnych opinii.

W styczniu zakończona została faza pilotażowa programu z udziałem 27 osób. Od stycznia do grudnia 2015 r. realizowana była faza wdrożeniowa, w której uczestniczyły 243 osoby. Wzięły one udział w dwóch zjazdach szkoleniowych, z których materiały szkoleniowe są dostępne [tutaj](#). Odbłyto się także sześć spotkań regionalnych w miastach wojewódzkich, w których uczestniczyło 176 osób. Spotkania poświęcone były rozwojowi umiejętności budowania i utrzymania sieci kontaktów (na poziomie lokalnym oraz ponadlokalnym), stanowiły także przestrzeń do wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami przedsięwzięcia. Ponadto 29 osób wzięło udział w coachingu indywidualnym, a 23 osoby – w coachingu grupowym. Zrealizowano także webinaria dla łącznie ponad 400 osób (nagrania są dostępne [tutaj](#)). Miały też miejsce dwa spotkania dla inicjatorów grup dyrektorów bibliotek, którzy będą kontynuować organizowanie spotkań dla dyrektorów bibliotek po zakończeniu przedsięwzięcia.

- » FRSI kontynuowała realizację przedsięwzięcia „**Strefa Innowacji**”, w którym biblioteki inicjują, testują i upowszechniają innowacje społeczne odpowiadające na konkretne, lokalne potrzeby. W fazie pilotażowej uczestniczyło pięć bibliotek (z Grodziska Mazowieckiego, Jarocina, Oświęcimia, Piekar Śląskich, Wieliczki). W fazie wdrożeniowej, realizowanej od grudnia 2014 r., bierze udział 20 bibliotek z następujących miast: Cieszyna, Dąbrowy Górniczej, Głogowa, Gołdapi, Jasła, Jeleniej Góry, Krosna, Krotoszyna, Kwidzyna, Łap, Morąga, Nowego Tomysła, Oławy, Piaseczna, Piotrkowa Trybunalskiego, Przasnysza, Sępólna Krajeńskiego, Słupska, Sopotu i Suchej Beskidzkiej.

Między kwietniem a październikiem 20 zespołów bibliotecznych tworzących „Strefy Innowacji” wzięło udział w warsztatach i webinarach na temat diagnozy lokalnej oraz zarządzania zmianą i komunikacji z otoczeniem. Uczestnicy projektu zaprojektowali i przeprowadzili samodzielnie diagnozę w swoich miejscowościach. Wyniki diagnoz zostały omówione na warsztatach poświęconych planowaniu strategicznemu, w czasie których powstały także plany działania poszczególnych Stref na kolejne dwa lata. Następnie uczestnicy projektu otrzymali granty po 10.000 PLN na realizację działań objętych planami. Strefy korzystały także z doradztwa (on-line i na miejscu) oraz wsparcia coachingowego.

W listopadzie przedstawiciele wszystkich 25 „Stref Innowacji” wzięli udział w corocznym spotkaniu sieciującym, którego celem było podsumowanie dotychczasowej współpracy, wymiana doświadczeń, a także wypracowanie zasad i obszarów współpracy w 2016 roku. Odbyły się warsztaty poświęcone m.in. komunikacji w Internecie, wykorzystaniu drukarek 3D, przyszłości lokalnych instytucji publicznych, umiejętnościom negocjacji, think-tankom bibliotecznym, efektywnym formom współpracy na poziomie lokalnym, wielokulturowości w bibliotece. Warsztaty prowadzili pracownicy i osoby współpracujące z FRSI.

- » Kontynuowane było wsparcie **sieci LABIB**, składającej się z aktywnych i gotowych do dzielenia się wiedzą bibliotekarzy, a także osób współpracujących z bibliotekami. Program jest realizowany od 2012 r., a jego głównym celem jest inspirowanie środowiska bibliotekarskiego do stałego rozwijania działalności bibliotek zgodnie z filozofią „dziel się wiedzą, mnoż pomysły”. Przedsięwzięcie obejmuje aktywności w grupie uczestników (43 osoby) oraz na specjalnym portalu labib.pl, na którym zarejestrowanych jest 2.626 użytkowników, którzy opublikowali już 463 inspiracje.

W 2015 r. członkowie sieci LABiB byli m.in. zaangażowani w organizację (Nie)konferencji „Kierunek-wizerunek” w ramach obchodów 70-lecia Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku, a także zorganizowali serię webinarów „Bibliocamp” poświęconych nowym wyzwaniom w edukacji informacyjnej i medialnej w bibliotece. W ramach sieci funkcjonują grupy robocze – ich aktywność skupiona jest m.in. wokół promocji i edukacji w zakresie nowych technologii, animacji społeczności lokalnych i środowiska bibliotekarskiego, marketingu i promocji bibliotek, czy realizacji różnorodnych projektów. 11-13 grudnia odbył się XI zjazd sieci. Program zjazdu w całości został przygotowany przez członków LABiB i obejmował zarówno warsztaty prowadzone przez członków sieci, zespół FRSI i zewnętrznych ekspertów, jak i spotkania grup roboczych podsumowujące aktywność LABiB w 2015 r. Zjazd był także okazją do zaplanowania działań w 2016 r.

Na portalu, oprócz dyskusji nad publikowanymi przez bibliotekarzy inspiracjami, kontynuowane były także miesiące tematyczne dotyczące wybranych aspektów funkcjonowania bibliotek, np. Get IT 2.0, czyli o cyfrowym świecie w bibliotekach (podsumowanie: <https://labib.pl/artykuly/pokaz/172>).

- » 22-23 października w Służewskim Domu Kultury w Warszawie odbył się kolejny, już szósty, **ogólnopolski kongres bibliotek**, tym razem pod hasłem „Włącz różnorodność!”. Kongres był finansowany dzięki pozyskanej przez FRSI dotacji w kwocie 60.000 PLN ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura – Interwencje 2015” oraz z funduszy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

OGÓLNOPOLSKI KONGRES BIBLIOTEK

Celem kongresu było upowszechnianie wiedzy na temat różnorodności kulturowej, wypracowanie pomysłów na działania bibliotek włączające osoby reprezentujące mniejszości oraz uwrażliwianie na równość i różnorodność.

W wydarzeniu wzięło udział ponad 150 osób – bibliotekarek i bibliotekarzy z Polski i zagranicy, a także osób współpracujących z bibliotekami lub chcących taką współpracę nawiązać. Kongres

zrealizowany został w formie interaktywnej gry edukacyjnej oraz w formie warsztatów i prezentacji pogłębiających tematykę różnorodności kulturowej. Wydarzenie, podobnie jak w poprzednich latach, było przestrzenią wymiany doświadczeń, inspiracji, nawiązywania kontaktów. Kongres był poprzedzony cyklem wprowadzających webinarium, w których wzięło udział blisko 100 osób. Opracowanych zostało też osiem scenariuszy, które po kongresie pomogą bibliotekom i innym instytucjom kultury realizować działania w obszarze szeroko rozumianej wielokulturowości (do pobrania [tutaj](#)). Więcej o kongresie: www.wielokulturowabiblioteka.org.

- » Podobnie jak w ubiegłych latach, FRSI wsparła merytorycznie i finansowo (dzięki środkom Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności) konkurs w ramach **stypendium im. Olgi Rok**, który koordynuje Akademia Rozwoju Filantropii. Jego celem jest wspieranie rozwoju osobistego bibliotekarek. W 2015 r. wpłynęło 48 zgłoszeń (34 w kategorii bibliotek większych oraz 14 w kategorii bibliotek mniejszych), spośród których kapituła konkursu wybrała dwie laureatki: Karolinę Mendyk z Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu oraz Mariannę Czyżak z Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzeźniu Filia w Kliczkowie Małym. Otrzymały nagrody w wysokości 5.000 PLN z przeznaczeniem na wybrany przez siebie cel. Laureatki odebrały je w czasie Kongresu Kobiet (11 września) z rąk Pani Joanny Kluzik-Rostkowskiej, Minister Edukacji Narodowej. Kapituła przyznała również cztery wyróżnienia w postaci prezentów od Wydawnictwa Czarne i Fundacji Przestrzeń Kobiet, które otrzymały: Monika Wilk (Gminna Biblioteka Publiczna w Bogdańcu, woj. lubuskie), Barbara Cywińska (Miejska Biblioteka Publiczna w Bychawie, woj. lubelskie), Bożena Mateusiak (Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu, woj. dolnośląskie) oraz Aleksandra Sobańska (Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna w Pszczynie Wisła Wielka, woj. śląskie).
- » W 2015 r. gruntownie przebudowany został portal www.biblioteki.org, który z narzędzia skoncentrowanego głównie na przekazywaniu bieżących informacji z realizacji Programu Rozwoju Bibliotek został przekształcony w otwarte narzędzie dla bibliotekarek i bibliotekarzy z bibliotek pracujących ze społecznościami lokalnymi, miejsce praktycznej wiedzy, uczenia się i znajdowania pomysłów. Prace nad przebudową portalu trwały od marca do września, obejmowały zarówno aspekty technologiczne, jak i badanie z udziałem użytkowników.

Nowy serwis został uruchomiony w październiku 2015 r. Zgromadzone zostały w nim różnorodne materiały wytworzone w toku realizacji Programu Rozwoju Bibliotek i innych projektów FRSI: poradniki, podręczniki, scenariusze zajęć, nagrania webinarium, artykuły, wywiady, pomoce edukacyjne, szablony dokumentów i inne zasoby przydatne w rozwoju zawodowym bibliotekarzy oraz w ich codziennej pracy. Nowe elementy serwisu to: kalendarz wydarzeń dla bibliotek zawierający informacje o konferencjach, webinarium czy szkoleniach oraz English Resources – materiały w języku angielskim. Serwis zawiera także aktualne informacje o programach, projektach, wydarzeniach, ofertach edukacyjnych, możliwościach finansowania itp.

Wraz ze zmianami w serwisie www.biblioteki.org zmieniona została forma i koncepcja elektronicznego biuletynu Programu Rozwoju Bibliotek. Pierwsza edycja nowego biuletynu zatytułowanego „Biblioteka: tu się dzieje!” ukazała się w maju 2015 r. Newsletter zawiera aktualne informacje o działaniach FRSI i innych organizacji czy instytucji skierowanych do bibliotek i bibliotekarzy, a także inspirujące przykłady dobrych praktyk i ciekawych inicjatyw bibliotek. Biuletyn dociera do ok. 4.200 odbiorców.

- » **Profil Programu Rozwoju Bibliotek w serwisie Facebook** ma już ponad 3.670 fanów – bibliotekarzy, studentów, partnerów i przyjaciół Programu (wzrost o ponad 700 fanów w porównaniu z rokiem 2014). Jest wykorzystywany nie tylko do promowania Programu i innowacyjnych działań podejmowanych w bibliotekach, ale również do zbierania opinii w ramach prowadzonych przez Fundację działań.
- » W 2015 roku FRSI kontynuowała organizowanie **webinariów** (interaktywnych wykładów on-line). W 40 webinarium uczestniczyło ponad 3.200 osób. Ich tematyka obejmowała przede wszystkim wybrane aspekty realizacji Programu Rozwoju Bibliotek (np. cykl webinarium „Tablety w Twojej bibliotece”, „Kieruj w dobrym stylu” czy webinarium towarzyszące kongresowi bibliotek) oraz innych projektów FRSI. Nagrania webinarium są sukcesywnie udostępniane na portalu <http://www.biblioteki.org/webinaria.html> oraz na [kanale YouTube](#).
- » W 2015 r. zakończyła się realizacja kursu e-learningowego dla bibliotekarzy „**Login: biblioteka**”. Kurs był oferowany od roku 2011. Do udziału w nim zgłosiło się łącznie ponad 850 osób, spośród których kurs ukończyło 552 uczestników. Z publikacją opisującą realizację

projektu można zapoznać się [tutaj](#). Kurs składał się z trzech modułów: (i) „Planowanie pracy biblioteki”, (ii) „Specjalista informacji”, (iii) „Wyszukiwanie bez tajemnic”. Materiały udostępniane podczas kursu są dostępne na stronie: <http://e-learning.biblioteki.org/>.

- » W ramach Programu Rozwoju Bibliotek zostało wykonane polskie tłumaczenie podręcznika „Myślenie projektowe w bibliotekach”, opracowanego w ramach przedsięwzięcia „Global Libraries” Fundacji Billa i Melindy Gatesów przez firmę IDEO. Ów „design thinking” w bibliotekach służy temu, aby lepiej zrozumieć potrzeby mieszkańców i w jak największym stopniu zaangażować użytkowników w działania bibliotek. Publikację można pobrać [tutaj](#).

NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE

W 2015 r. FRSI kontynuowała rozpoczęty w maju 2012 r. program Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „**Nowe Technologie Lokalnie**”, którego celem jest podnoszenie wiedzy i umiejętności przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie wykorzystania nowych technologii w bieżącej działalności. Trzecia edycja przedsięwzięcia zakończyła się we wrześniu 2015 r., a kolejna jest realizowana od października 2015 r. (potrwa do końca września 2016 roku). Projekt składa się z działań o charakterze lokalnym i ogólnopolskim.

Działania o charakterze lokalnym są kierowane do wybranej grupy organizacji pozarządowych z małych miejscowości, którym oferowane są m.in. specjalistyczne szkolenia i wsparcie sieci tzw. Mobilnych Doradców ICT. W ramach czwartej edycji, po zrekrutowaniu nowych członków sieci, 66 doradców udziela stałego wsparcia szkoleniowego i doradczego lokalnym organizacjom pozarządowym w zakresie bieżącego wykorzystania sprzętu i oprogramowania oraz pośredniczy w poszukiwaniu partnerów do współpracy przy projektach z obszaru ICT (łącznie zrealizowano ok. 1.000 usług doradczych).

W ramach programu funkcjonuje także sieć TechKlubów w 16 miastach w całej Polsce, które mają formę cyklicznych, nieformalnych spotkań osób zainteresowanych szerszym zastosowaniem ICT przede wszystkim w sektorze organizacji pozarządowych. W trakcie spotkań uczestnicy dzielą się doświadczeniami z wykorzystaniem technologii, rozmawiają o nowych trendach i narzędziach oraz sposobach ich użycia. Takie spotkania sprzyjają także nawiązywaniu relacji (sieciowaniu) i współpracy przedstawicieli trzeciego sektora, biznesu i nauki. W 2015 roku w spotkaniach wzięło udział blisko 4.000 osób.

W maju 2015 r. w Warszawie została zorganizowana kolejna konferencja „Sektor 3.0. Technologie w organizacjach pozarządowych”, w której wzięło udział ponad 500 osób – przedstawicieli organizacji pozarządowych, świata biznesu, nauki i administracji publicznej. Warsztaty i prezentacje prowadziło blisko 60 prelegentów z kraju i z zagranicy. Odbyły się również pokazy najnowszych technologii i targi rozwiązań technologicznych dla trzeciego sektora. Wydarzenie, którego hasłem przewodnim było „More digital”, aktywnie wspierali partnerzy biznesowi, w tym firmy Orange Polska, Microsoft oraz Intel. W trakcie konferencji po raz kolejny przyznano specjalną nagrodę „Nowe Technologie Lokalnie Sektor 3.0” dla organizacji mającej szczególnie dorobek w promowaniu ICT w trzecim sektorze. Nagrodę w wysokości 40.000 PLN otrzymała Fundacja Katarynka z Wrocławia. Filmowa relacja z konferencji jest dostępna [tutaj](#).

Elementem programu jest także serwis tematyczny www.technologie.ngo.pl, będący częścią portalu dla organizacji pozarządowych www.ngo.pl. Serwis, aktywnie rozwijany w 2015 roku, składa się z kilku bloków tematycznych, strefy blogerów, mediateki oraz narzędziownika.

Projekt jest finansowany ze środków PAFW. Wartość obecnej edycji to blisko 1,5 mln PLN.

LINK DO PRZYSZŁOŚCI. ZAPROGRAMUJ SWOJĄ KARIERE

W grudniu 2015 r. zakończyła się realizacja czwartej edycji projektu „**Link do przyszłości**”. Jej celem było zachęcanie do nauki kodowania młodych osób w wieku 10-15 lat z terenów wiejskich i miast do 100 tys. mieszkańców. Projekt realizowany był ze środków Microsoft w ramach inicjatywy YouthSpark (grant w wysokości 100.000 USD) we współpracy z działem edukacyjnym Microsoft (DX Team), który realizował część działań merytorycznych.

Przedsięwzięcie zostało objęte patronatem Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Główne działania w bieżącej edycji projektu rozpoczęły się we wrześniu – w bibliotekach i szkołach odbyło się 219 warsztatów zachęcających do nauki programowania, w których wzięło udział blisko 4.000 uczniów klas 4-6 szkół podstawowych oraz gimnazjalistów. W trakcie warsztatów uczestnicy rozmawiali o tym, czym jest kodowanie, tworzyli swoje pierwsze aplikacje z wykorzystaniem atrakcyjnego graficznie języka Scratch, a także pisali własne programy do sterowania robotami Finch (zakupionymi przez FRSI w ramach Programu Rozwoju Bibliotek). Kulminacją zajęć był emocjonujący wyścig samodzielnie zakodowanych robotów w ułożonym na podłodze labiryncie z różnymi przeszkodami. Warsztaty były prowadzone przez 22 młodych trenerów – specjalistów ICT. Dla większości uczestników było to pierwsze spotkanie z kodowaniem. Praktycznie wszyscy ocenili warsztaty pozytywnie, a niemal 90% wyraziło chęć kontynuowania nauki programowania.

Instytucje uczestniczące w projekcie zainteresowane kontynuacją zajęć mogły skorzystać ze wsparcia w powołaniu lokalnego klubu kodowania bezpłatnie wypożyczając roboty, korzystając z dodatkowych materiałów i scenariuszy, a także mini-grantu na wsparcie działalności klubu. Na powołanie lokalnego klubu kodowania zdecydowała się blisko połowa instytucji biorących udział w projekcie. Od lutego 2016 r. w 50 miejscowościach rozpoczyna się kolejne warsztaty z nauki programowania z wykorzystaniem materiałów „Linku do przyszłości”.

Równocześnie realizowane były działania zachęcające do nauki kodowania prowadzone przez Dział DX firmy Microsoft. W konferencjach (Junior IT Academic Days), warsztatach (TechCluby) oraz webinarium udział wzięło blisko 25.000 osób.

Kolejna edycja projektu jest planowana na rok 2016 – pod koniec grudnia FRSI otrzymała informację o przyznaniu kolejnego dofinansowania od Microsoft w wysokości 78.500 USD. We wcześniejszych edycjach projektu (w latach 2012-2015) w działaniach nakierowanych na wspieranie młodych ludzi w nieszablony planowaniu swojej kariery z uwzględnieniem możliwości, jakie dają nowe technologie, wzięło udział łącznie około 40.000 osób w wieku 15-19 lat.

O FINANSACH... W BIBLIOTECE

O FINANSACH W BIBLIOTECE

We wrześniu 2015 r. FRSI rozpoczęła realizację czwartej edycji projektu „**O finansach... w bibliotece**”, finansowanego dzięki dotacji Narodowego Banku Polskiego w wysokości ponad 480.000 PLN. Projekt jest realizowany w 96 bibliotekach publicznych z gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miast do 20 tys. mieszkańców z 15 województw.

Projekt obejmuje organizację w bibliotekach spotkań dla osób po 50. roku życia z zakresu edukacji finansowej (m.in. bankowości elektronicznej, wyboru najkorzystniejszych ofert bankowych, bezpiecznego korzystania z kart i bankomatów). Spotkania są prowadzone przez przeszkolonych wcześniej bibliotekarzy. Podczas tej edycji biblioteki oferują kursy na poziomie podstawowym i zaawansowanym. Do końca maja 2016 r. przeszkolonych zostanie ponad 2.000 osób.

Projekt, dzięki współpracy z Narodowym Bankiem Polskim, FRSI realizuje już od 2012 r. Budżet czterech edycji to ponad 2 mln złotych. Do tej pory kursy odbyły się w 274 bibliotekach z udziałem blisko 6.500 osób. Więcej informacji: <https://ofinansachwbibliotece.wordpress.com/>.

ZIELONE GRY

Od maja 2014 r. FRSI uczestniczy w projekcie „**Zielone Gry. Biblioteki i organizacje pozarządowe włączają młodych do gry o przyrodę**” (www.zielonegry.crs.org.pl), którego celem jest zwiększenie wiedzy młodzieży nt. ekologii poprzez działania edukacyjne prowadzone przez organizacje pozarządowe i biblioteki, w szczególności poprzez popularyzację gier planszowych o tematyce ekologicznej. Projekt jest realizowany przez Stowarzyszenie Centrum Rozwiązań Systemowych we współpracy z FRSI oraz Fundacją Ekorozwoju. Rolą FRSI jest promocja projektu wśród bibliotek, współpraca przy tworzeniu scenariuszy wykorzystania gier oraz popularyzacja idei gier ekologicznych w bibliotekach. Całkowity budżet projektu to 987.192 PLN (po stronie FRSI 30.880 PLN). Finansowanie pochodzi ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014, którego operatorem jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W 2015 r. Centrum Rozwiązań Systemowych zakończyło prace nad internetową „Grą z Klimatem” oraz planszową grą „Władcy Doliny”. Zostały także przygotowane scenariusze do wszystkich gier („Gra z Klimatem”, „Władcy Doliny”, „Ropa z Catanu”) oraz materiały edukacyjne dla beneficjentów projektu (m.in. filmy i quizy). W siedmiu miastach zostały przeprowadzone szkolenia dla 161 uczestników projektu – bibliotekarzy i przedstawicieli organizacji pozarządowych. Osoby, które wzięły w nich udział, zostały wyposażone w gry i materiały, dzięki którym organizują rozgrywki dla młodych ludzi w swoich miejscowościach – zgodnie z założeniami projektu weźmie w nich udział blisko 6.800 osób. Realizacja projektu zakończy się w kwietniu 2016 r. Festiwałem Gier (zaplanowanym 4 kwietnia w Warszawie).

E-UROPA - WSPIERANIE E-AKTYWNOŚCI OBYWATELSKIEJ W UNII EUROPEJSKIEJ

Od stycznia do grudnia 2015 r. FRISI uczestniczyła w realizacji projektu **E-UROPA - „Wspieranie e-Aktywności Obywatelskiej w Unii Europejskiej”**, finansowanego ze środków Programu Europa dla Obywateli Unii Europejskiej i koordynowanego przez ogólnoeuropejskie stowarzyszenie Telecentre Europe, którego członkiem jest FRISI. Głównym działaniem w ramach projektu było przygotowanie i organizacja Europejskiego Dnia e-Aktywności Obywatelskiej. Dzień był obchodzony po raz pierwszy zarówno w Polsce, jak i w 11 innych

krajach Unii Europejskiej, pod hasłem przewodnim „Przekaż swoją opinię Unii Europejskiej”. Celem akcji było zachęcanie mieszkańców UE do zainteresowania się unijnymi działaniami czy decyzjami oraz do wyrażania swoich opinii i postulatów na ich temat z wykorzystaniem takich narzędzi, jak Portal Petycji do Parlamentu Europejskiego, Europejski Portal Młodzieżowy, Eurodesk, portal Twój Głos oferujący dostęp do konsultacji społecznych prowadzonych przez Komisję Europejską czy europejska inicjatywa obywatelska.

W Polsce sześć bibliotek i dwie szkoły przeprowadziły warsztaty dla młodzieży według scenariusza przygotowanego przez Fundację Civis Polonus (do pobrania [tutaj](#)). Łącznie w warsztatach uczestniczyło 168 osób w wieku 14-17 lat. Ponadto został przeprowadzony konkurs na najlepsze historie mieszkańców Unii związane z ich e-aktywnością obywatelską. Łączny budżet projektu to 150.000 EUR (po stronie FRISI 8.300 EUR).

YOUR KITE

Projekt o pełnym tytule **„YourKITE – Inicjatywa na rzecz poszerzenia wiedzy i umiejętności młodych ludzi na temat IT i przedsiębiorczości oraz zwiększenia ich szans na zatrudnienie”** jest realizowany od września 2015 r. w ramach programu „Erasmus+” (Partnerstwa Strategiczne na rzecz Młodzieży) przez partnerstwo w składzie: Norsensus Media Forum (lider, Norwegia), Fundatia Danis (Rumunia), Fundacja Rozwoju Wolontariatu (Polska) oraz FRISI. W ramach projektu powstanie podręcznik i platforma on-line dla studentów-wolontariuszy, którzy będą chcieli się dzielić wiedzą z zakresu nowoczesnych technologii, przedsiębiorczości i rynku pracy z młodzieżą, a także scenariusze warsztatów z młodymi ludźmi. Rolą FRISI jest przybliżenie studentom metodyki edukacji dorosłych i młodzieży w obszarze rynku pracy. Budżet projektu to 139.138 EUR, a część dotacji po stronie FRISI wynosi 22.719 EUR. Przedsięwzięcie potrwa do maja 2017 r.

DAILY INNOVATORS & DAILY EDUCATORS IN THE LIBRARIES

Projekt ten jest realizowany w ramach programu „Erasmus+” (Akcja 2: Partnerstwa Strategiczne, Edukacja dorosłych) przez partnerstwo w składzie: FRISI (lider projektu), Biblioteka Narodowa Litwy, Culture Information Systems Center (Łotwa), Biblioteka w Oppland (Norwegia), Reading&Writing Foundation (Holandia). Całkowity budżet projektu to 300.800 EUR. Przedsięwzięcie rozpoczęło się formalnie w październiku 2015 roku i potrwa do końca sierpnia roku 2018. W ramach projektu zostanie wypracowany i przetestowany model wielokulturowej, innowacyjnej i kreatywnej biblioteki, w tym sposoby wspierania uczenia się dorosłych w tych dziedzinach.

TYDZIEŃ Z INTERNETEM

FRSI już po raz piąty koordynowała polską edycję ogólnoeuropejskiej kampanii „Tydzień z Internetem” („Get Online Week”), prowadzonej przez stowarzyszenie Telecentre-Europe. Akcja ma na celu zachęcenie jak największej liczby osób do poznania możliwości Internetu.

Każdego roku w ramach kampanii FRSI wraz z partnerami przygotowuje scenariusze spotkań prezentujących ciekawe i praktyczne możliwości wykorzystania różnorodnych zasobów Internetu. Spotkania odbywają się lokalnie w miejscach oferujących publiczny dostęp do sieci – przede wszystkim w bibliotekach, a także w szkołach, domach kultury, pracowniach komputerowych. Myślą przewodnią piątej polskiej edycji kampanii, realizowanej 23-29 marca, było zdobywanie i rozwijanie umiejętności cyfrowych potrzebnych w nowoczesnej europejskiej gospodarce. Organizatorzy spotkań otrzymali scenariusze spotkań, w których wykorzystano motyw *selfie*, czyli autoportretowych zdjęć wykonywanych za pomocą smartfonów, tabletek czy kamer internetowych: „Zakoduj selfie”, „Zawodowe selfie” „Selfuj się, kto może”. W kampanię zaangażowało się 307 instytucji i organizacji, które zorganizowały spotkania dla ponad 11.000 osób.

Akcji towarzyszył konkurs „Kreatywne selfowanie”. Zadanie konkursowe polegało na przygotowaniu projektu w języku programowania Scratch z wykorzystaniem *selfie* uczestnika spotkania lub nawiązującego do tematu spotkania w „Tygodniu z Internetem 2015”. Nagrody (roboty LoFi, smartfony) ufundowali partnerzy kampanii – firmy Microsoft, UPC i Orange.

Podobnie jak w roku 2014, kampania została objęta honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego. Inauguracja akcji odbyła się 20 marca w Pałacu Prezydenckim i została połączona z prezentacją działań Szerokiego Porozumienia na rzecz Umiejętności Cyfrowych oraz finałem konkursu „Dojr@łość w sieci. Dobre praktyki”. Kampanię wspierało także wielu partnerów, zarówno z sektora biznesu (Microsoft, Orange Polska, UPC Polska), jak i organizacji pozarządowych (Akademia Przyszłości, Stowarzyszenie „Wiosna”, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja Aktywizacja, Fundacja Orange, Stowarzyszenie Społeczeństwa Wiedzy).

W Polsce w pięć dotychczasowych edycji kampanii zaangażowało się już ponad 2.000 instytucji i ponad 49.000 osób. Wszystkie scenariusze spotkań są dostępne na stronie www.tydzieninternetem.pl.

NARODOWY COACHING. JAK ROZWIĄĆ NASZE SKRZYDŁA?

FRSI we współpracy z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową wspierała organizację w 40 bibliotekach **debat nt. kluczowych kompetencji Polaków dla rozwoju Polski w XXI wieku**. Tematyka debat nawiązywała do IX Kongresu Obywatelskiego „Polska jutra. Jak rozwinąć nasze skrzydła?”, który odbył się 25 października 2014 r.). Rolą FRSI była rekrutacja i wspieranie bibliotek uczestniczących w projekcie oraz przygotowanie scenariusza debaty, która

dotyczyła kompetencji, jakie powinni posiadać mieszkańcy, by odnosić sukcesy osobiste i zawodowe oraz angażować się w rozwój miejscowości. Łącznie w debatach, które odbyły się 20 i 21 marca 2015 r., wzięło udział prawie 1.200 osób. Uczestnicy docenili szczególnie warsztatową formę debaty oraz sam fakt stworzenia przestrzeni do dyskusji przedstawicieli różnych sektorów. Tym samym debaty przyczyniły się do promocji i wzmocnienia postrzegania bibliotek jako miejsca stymulującego społeczne zaangażowanie.

[Raport z debat](#) został opublikowany m.in. na portalu www.biblioteki.org. Debaty cieszyły się dużym zainteresowaniem mediów, a przedsięwzięciu patronowały TVP i Pierwszy Program Polskiego Radia. Przedsięwzięcie uzyskało patronat Ministerstwa Edukacji Narodowej, a raport został przedstawiony Pani Minister Joannie Kluzik-Rostkowskiej na spotkaniu 28 kwietnia.

Podczas X Kongresu Obywatelskiego (7 listopada 2015 r.) odbył się warsztat dla 45 bibliotekarzy zainteresowanych organizacją kolejnych debat lokalnych w maju 2016 r. Spotkanie było poświęcone wymianie doświadczeń oraz zebraniu uwag i sugestii uczestników do kolejnej edycji debat, które będą poświęcone sposobom angażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej.

NOC BIBLIOTEK

30 maja 2015 roku odbyła się akcja „**Noc Bibliotek. Pierwsze wydanie krajowe**” pod hasłem „Groza nie czytać!”. To impreza promująca czytelnictwo i biblioteki jako miejsca, w których warto bywać. W akcji wzięło udział 605 bibliotek. Uroczysta inauguracja odbyła się w Bibliotece Narodowej, gdzie zorganizowano m.in. spotkanie z prof. Jerzym Bralczykiem oraz autorami: Mariuszem Szczygłem i Joanną

Bator, a także wspólne czytanie „Lokomotywy” Juliana Tuwima z udziałem patronów honorowych i organizatorów wydarzenia. Odbył się również pokaz filmu animowanego dla dzieci „Sekret Eleonory”, prezentacje multimedialne, zabawy i inne atrakcje. FRISi zapewniła transmisję online z tego wydarzenia, dostępną dla użytkowników portali wyborcza.pl i biblioteki.org, a także przygotowała narzędzie rejestracji bibliotek uczestniczących w „Nocy Bibliotek”.

Dzięki współpracy FRISi ze Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty, wspomniany film „Sekret Eleonory” został udostępniony wszystkim zainteresowanym bibliotekom biorącym udział w akcji. Biblioteki mogły go pobrać nieodpłatnie i zorganizować pokaz dla mieszkańców. Projekcję filmu biblioteki organizowały także w czasie Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom (od 30 maja do 6 czerwca 2015 r.).

W akcji „Noc Bibliotek” poza FRISi uczestniczyły także: Centrum Edukacji Obywatelskiej, „Gazeta Wyborcza” i Magazyn „Książki”, Fundacja „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom” oraz Instytut Książki. Partnerami akcji było Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona.pl, Nagroda im. Ryszarda Kapuścińskiego za Reportaż Literacki, Stowarzyszenie Nowe Horyzonty. Patronatu medialnego udzielił Program 1 Polskiego Radia, TVP 1, TVP ABC, portal „Lustro Biblioteki”, magazyn „Biblioteka w szkole”. Patronem honorowym było Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Biblioteka Narodowa. Druga edycja akcji odbędzie się 4 czerwca 2016 r. pod hasłem „Wolno czytać”.

FUNENGLISH W BIBLIOTECE

FRISi kontynuowała współpracę z firmą Funmedia, która oferuje bibliotekom publicznym bezpłatnie e-learningowe kursy języka angielskiego. Do końca października 2016 potrwa piąta edycja projektu „**FunEnglish w bibliotece**”, dzięki któremu każda biblioteka publiczna może otrzymać bezpłatny dostęp do kursu www.funenglish.pl (dla dzieci w wieku 6-12 lat) oraz www.funjunior.pl (dla przedszkolaków). Biblioteki mogą skorzystać także ze specjalnej oferty dla bibliotek, na którą składają się zarówno kursy językowe (m.in. kursy języka angielskiego, niemieckiego czy francuskiego), jak i specjalistyczne (np. kurs szybkiego czytania czy bezwzrokowego pisanja na klawiaturze).

EKOPAKA - ZAMYKAMY OBIEG SUROWCÓW

W czerwcu 2015 roku firma Interseroh we współpracy z FRISi uruchomiła projekt „**EkoPaka – zamykamy obieg surowców**”, w którym uczestniczy 50 bibliotek z całej Polski. Placówki te otrzymały cztery edukacyjne EkoPaki związane z konkretnymi surowcami wtórnymi. Dzięki nim mogą zorganizować ciekawe zajęcia dla swoich najmłodszych użytkowników według scenariuszy zajęć opracowanych przez Fundację Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego (do pobrania [tutaj](#)). Projekt ma na celu pokazanie dzieciom, że to, co zostaje z produktów – opakowania, zużyte elementy – to nie śmieci, ale materiał, z którego można stworzyć coś nowego. Jest skierowany do dzieci z pierwszych klas szkół podstawowych. Rolą FRISi było wsparcie firmy Interseroh w przygotowaniu komunikacji, promocja projektu wśród bibliotek, wyłonienie zwycięskich bibliotek (wspólnie z Interseroh) oraz zorganizowanie dwóch webinarów (dla uczestników projektu i dla bibliotek, które się do niego nie zakwalifikowały, a były zainteresowane tematyką ekologii i mogły skorzystać z bezpłatnych, ogólnodostępnych materiałów firmy Interseroh).

MASZ GŁOS. MASZ WYBÓR

FRISi jako członek koalicji **Masz Głos, Masz Wybór** zachęcała biblioteki publiczne do uczestnictwa w kampanii informacyjnej „**Głosuj bez przeszkód!**” prowadzonej przez koalicję przed wyborami parlamentarnymi 2015 r. Celem kampanii było poinformowanie o ułatwieniach dla osób starszych, niepełnosprawnych, uczących się i pracujących poza miejscem zameldowania. W kampanię włączyły się 54 biblioteki, które otrzymały ulotki i plakaty informujące o ułatwieniach.

BIBLIOTEKI TO MIEJSCA PRZYJAZNE SZTABOM WOŚP

W styczniu 2015 r. 127 bibliotek z całej Polski już po raz drugi zagrało z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy w ramach akcji „**Biblioteki to miejsca przyjazne sztabom WOŚP**”. FRSI wspierała zaangażowanie bibliotek w tę kampanię. Placówki z całej Polski oferowały przestrzeń na spotkania sztabów Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, udostępniały komputery, drukarki i skanery, a nawet wspólnie organizowały imprezy służące zbieraniu funduszy.

EUROPEJSKI TYDZIEŃ KODOWANIA GODZINA KODOWANIA

FRSI brała udział dwóch międzynarodowych kampaniach popularyzujących naukę programowania. W ramach **Europejskiego Tygodnia Kodowania** (10-18 października 2015 r.) odbyło się 16 warsztatów z kodowania w ośmiu miejscowościach dla ok. 270 uczestników, a także specjalny warsztat z kodowania dla najmłodszych w biurze FRSI. W ramach kampanii **Godzina Kodowania**, odbywającej się 7-13 grudnia 2015 r., zorganizowanych zostało siedem warsztatów, w których udział wzięło 109 osób. Dodatkowo odbyło się webinarium zachęcające do włączenia się w kampanię, a także przybliżające dostępne materiały do samodzielnej lub warsztatowej nauki programowania.

INNE AKTYWNOŚCI FRSI

FRSI należy do:

- » [Telecentre-Europe](#), stowarzyszenia zrzeszającego telecentra w całej Europie i działającego na ich rzecz.
- » [Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych](#), zrzeszającej ponad 100 organizacji z całej Polski, stawiającej sobie za cel dbanie o dobre otoczenie społeczno-prawne dla działalności trzeciego sektora. W szczególności FRSI aktywnie uczestniczyła w pracach grupy monitorującej wydatkowanie środków w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020.
- » [Stowarzyszenia Grupa Zagranica](#), skupiającego polskie organizacje pozarządowe zaangażowane w międzynarodową współpracę rozwojową, wspieranie demokracji, pomoc humanitarną i edukację globalną.
- » [Szerokiego Porozumienia na rzecz Rozwoju Umiejętności Cyfrowych](#), powołanego z inicjatywy Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz Lidera Cyfryzacji, pod patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego.
- » [Koalicji Masz Głos, Masz Wybór](#), animowanej przez Fundację im. S. Batorego, działającej na rzecz zwiększenia uczestnictwa mieszkańców Polski w wyborach.
- » Koalicji Cyfrowego Włączenia Generacji 50+ ["Dojrzałość w sieci"](#), powołanej przez UPC Polska i Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce

Przedstawicielka FRSI od 2014 roku sprawuje mandat w **Komitecie Monitorującym Program Operacyjny „Polska Cyfrowa”**. Program ten jest jednym z ponad 20 programów określających przedsięwzięcia wspierane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w okresie 2014-2020, dotyczy rozwoju szerokopasmowego Internetu, tworzenia e-usług i e-treści administracji publicznej oraz edukacji cyfrowej. W ostatnim obszarze przewidywane jest m.in. wsparcie dla rozwoju kompetencji cyfrowych grup zagrożonych wykluczeniem cyfrowym, w szczególności na obszarach wiejskich. Łączny budżet programu wynosi ok. 2,56 mld EUR, z czego 2,17 mld EUR ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Komitety monitorujące pełnią funkcję doradczo-opiniodawczą wobec instytucji zarządzającej danym programem operacyjnym (w przypadku programu „Polska Cyfrowa” jest to Ministerstwo Rozwoju). Rozpatrują i zatwierdzają kryteria wyboru projektów w ramach Programu, analizują postęp w zakresie osiągania celów Programu i przedkładają propozycje jego zmian. W ich skład wchodzi przedstawiciele administracji rządowej, samorządowej, organizacji pracodawców i organizacji pozarządowych.

Warszawa, 31 marca 2016 r.